

Profesor dr hab. Lech Majewski
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
Warszawa, 27 października 2020

Ocena pracy doktorskiej, dorobku artystycznego i pracy pedagogicznej magistra Bartosza Mamaka, sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie tytułu doktora w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne, wszczętym przez Radę Wydziału Grafiki i Komunikacji Wizualnej Uniwersytetu Sztuk Pięknych w Poznaniu

Muszę na początku przyznać, że pisanie recenzji pracy doktorskiej magistra Bartosza Mamaka po pewnych perturbacjach organizacyjnych jest dla mnie dużą przyjemnością i dziękuję Radzie Wydziału za powierzenie mi tego zadania. Bartosza Mamaka uważam za jednego z bardziej obiecujących młodych grafików w Polsce zmagającego się z odwiecznym pytaniem: o co walczyć i jakimi środkami. Zakres jego twórczości jest bardzo szeroki. Od elementów pojedynczych, jak plakaty, ilustracje, projekty publikacji, rozwiązania kompleksowe, koncepcje opraw wizualnych wystaw. A tu jeszcze wysoko oceniana praca pedagogiczna, warsztaty projektowe w różnych miejscach na świecie, wystawy, nagrody. Są osiągnięcia poważne.

W swojej twórczości Bartosz Mamak korzysta ze sfery między domeną wysoko artystyczną a otaczającą go rzeczywistością publiczną. Widać, że wiele z jego realizacji traktuje jako rodzaj misji. Angażuje się w rozwiązywanie problemów społecznych. Lokalnych i globalnych.

Cechuje go też umiejętność dystansu do realizowanego tematu, przymrużenie oka. Daje mu to lekkość w traktowaniu materii graficzno merytorycznej. I pokazuje artystę o dużym poczuciu humoru. W pracy grafika projektanta pomaga mu wiedza wyniesiona z uczelni i tradycji sztuki poznańskiej.

Dla potrzeb recenzji doktorskiej przytoczę trochę danych z bogatej listy osiągnięć artystycznych – wystaw, nagród, ważnych realizacji. Pełna, bardzo bogata lista znajduje się w dokumentacji doktoranta.

Bartosz Mamak, urodzony w 1991 roku ukończył Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu na Wydziale Grafiki i Komunikacji Wizualnej i otrzymał dyplom w 2016 roku zrealizowany pod kierunkiem prof. dr hab. Mirosława Adamczyka.

Jest laureatem nagród w krajowych i międzynarodowych konkursach graficznych w tym: srebrny medal w Shenzhen International Poster Festival w Chinach, brązowy medal na 8. Virtual Biennale w Pradze, srebrny medal na Międzynarodowym Biennale w Lublinie. Jest laureatem na Golden Bee Biennial Graphic Design w Moskwie. Brał udział w licznych wystawach zbiorowych w Polsce m.in.: Warszawie, Gdańsku, Szczecinie i za granicą m.in.: Ekwadorze, Chinach, Grecji, Szkocji, Rosji, Macedonii, Hiszpanii.

Współtworzy grupę artystyczno-projektową BiG POSTER, która m.in. zajmuje się prowadzeniem warsztatów z tworzenia plakatu, czy wydawaniem czasopisma BiG POSTER ZIN.

Praca doktorska

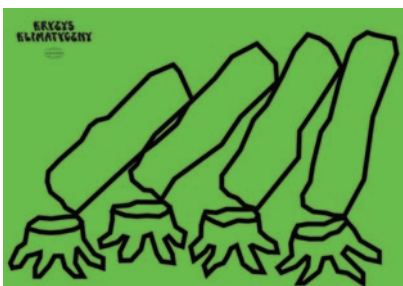
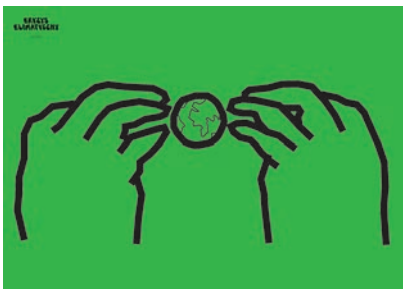
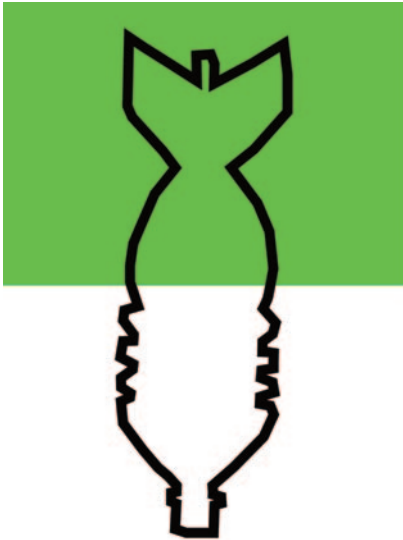
Praca doktorska składa się z dwóch części: pracy praktycznej zatytułowanej **Kryzys klimatyczny. Nie zabijajmy się!** i pracy teoretycznej **Żywy plakat! Redefinicja plakatu w kontekście nowych mediów** zrealizowana pod kierunkiem prof. dr hab. Grzegorza Marszałka. Muszę tu dla ścisłości zaznaczyć, że pracą doktorską jest praca praktyczna, a praca teoretyczna wchodzi w jej skład, a nie jak w dokumentach przedstawił to doktorant. Perturbacje z przesyłaniem dokumentacji doktorskiej niezbyt dobrze świadczyły o znajomości przepisów dotyczących stopni naukowych.

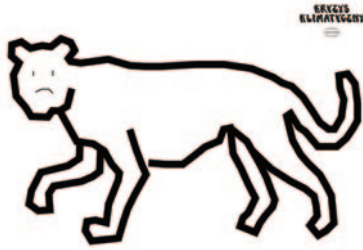
Ale wracając do pracy doktorskiej – z przyjemnością przeczytałem rozprawę autora na temat plakatu i nowych mediów. Cenię w niej dogłębne przeszukanie historii, zwłaszcza polskiego plakatu i analizę możliwości wykorzystania tego medium w znanych dziś i w rozwających się nowych mediach. Autor świetnie analizuje zjawiska zachodzące w sztuce plakatu i zależność od postępów technologicznych. Podobają mi się jego ciekawość i snucie przypuszczeń co do rozwoju technologii i możliwości komunikacji społecznej. Fakt, plakat jest dziś wszędzie. Era druków często zastępowana jest wirtualnym komunikatem plastycznym i który też możemy nazywać plakatem bo spełnia zgodność z definicją plakatu i z powodzeniem funkcjonuje w przestrzeni wirtualnej.

Tu dla ścisłości historycznej sprostuję autorowi, że nawet w czasach przed 1989 rokiem plakatem nie zajmowała się wyłącznie egalitarna grupa. Prawdą jest, że widoczni, doceniani i nagradzani byli najlepsi. Każdy mógł zrobić plakat. I tak jak w każdym okresie sztuki powstawało wiele knotów. I jeszcze jedna uwaga. W okresie powojennym techniką podstawową była litografia, wyparta przez druk offsetowy. Nie druk sitodrukowy. Pierwszy plakat techniką sitodruku wykonał Leszek Hołdanowicz dopiero w roku 1968.

Odnosząc się do rozważań autora, popartych wieloma cytatami czym jest plakat, dla porządku dalszej oceny jego prac uważam, że plakat jest komunikatem zawartym w formie plastycznej. Technologie, w tym różne media nie mają tu znaczenia bo najważniejszy jest twórca i jego umiejętność definiowania komunikatu. A technologie się zmieniają. Pierwsze polskie pre-plakaty, bo tak można je nazwać, powstające w renesansie realizowane były w technice drzeworytu lub akwaforty, by przytoczyć choćby słynny orzeł Trettera. Oczywiście technika litografii przyczyniła się do łatwiejszego dostępu do poligrafii i wielu wybitnych twórców włączyło się do projektowania plakatu. I tak jest do dziś, bo rozwijające się technologie dają nowe możliwości i artyści chętnie z nich korzystają. Rozwój nowych mediów ułatwił także komunikowanie się w wielu dziedzinach. A plakat w dzisiejszych czasach staje się synonimem komunikatu o wysokich wartościach artystycznych. I czy jest on statyczny czy ruchomy, nie ma żadnego znaczenia. Ważna jest wartość jego przekazu.

Chciałbym też odnieść się do kwestii znaczenia dla rozwoju plakatu różnych festiwalu, biennale, wystaw galeryjnych czy muzealnych. Nie umniejszając ich znaczenia dla rozwoju tej dziedziny sztuki, prace prezentowane na tego typu imprezach to zazwyczaj ich drugie życie. Trzeba pamiętać, że plakat jest zapisem zdarzenia, czasu i miejsca. Pytanie czy spełnił swoją rolę jest bardzo ważne. Jego skuteczność jest nadrzędna.

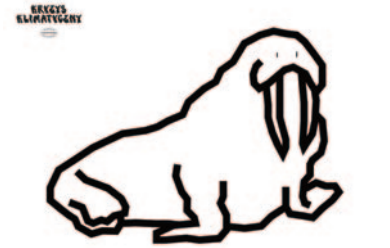

Zatem wracając do pracy doktorskiej i poszukiwań artystyczno formalnych wysoko oceniam drogę którą poszedł artysta w swojej pracy praktycznej. Widzę tu wiele nowatorskich, interesujących rozwiązań użytych do przedstawienia problemu zagrożenia ekologicznego ziemi.

Warto tu przytoczyć autorski opis koncepcji pracy praktycznej:

„Praca praktyczna pt. „Kryzys klimatyczny. Nie zabijamy się!” to przede wszystkim próba pokazania różnych form plakatu w kontekście nowych mediów. To wizualizacja mojego podejścia do plakatu, który zaprezentowałem w ramach pracy teoretycznej pt. „Żywy plakat! Redefinicja plakatu w kontekście nowych mediów”.

Tematem wystawy będzie ukazanie realnego problemu, jakim jest kryzys klimatyczny. Ekspozycja pokaże różne zjawiska do których doprowadza człowiek – nie zdając sobie sprawy z powagi tego problemu. „Nie zabijamy się!” – tak brzmi fragment tytułu, który ma za zadanie uświadomić nam, że robiąc krzywdę innym, robimy krzywdę sobie. Musimy mieć pełną świadomość tego, że jesteśmy odpowiedzialni za losy świata. Mam nadzieję, że moja wystawa będzie kolejnym krokiem naprzód w walce z kryzysem klimatycznym.”

Cenię w tej pracy to, że autor po refleksjach dotyczących rozwoju technologii i nowych mediów w służbie sztuki nie poszedł łatwą drogą uruchomienia za pomocą dostępnych aplikacji elementów obrazu i typografii, tak powszechnej w przestrzeni medialnej.

Propozycja prac przygotowanych na wystawę, jej różnorodność daje większe pole do wyobraźni, kontemplacji, poszukiwania kontekstów. Asceza graficzna, bezaluzyjna ale jednoznacznie uświadamiająca, że za wszelkim złem wyrządzanym przyrodzie stoi człowiek jest znakomicie przekazana odbiorcy. Zaskakujące formy dzieł, rysunek, kompozycje, atmosfera kolorystyczna, ciekawa i różnorodna koncepcja wystawy podkreślają znaczenie komunikatu.

Życzę autorowi aby tego rodzaju formy znalazły się w przestrzeni publicznej i nieustającego poszukiwanie tego co jeszcze nieodkryte i ciekawe dla artysty.

Konkluzja

Praca doktorska Pana Bartosza Mamaka jest przykładem sztuki projektowania najwyższej klasy i stanowi twórczy wkład w jej rozwój.

Z pełnym przekonaniem popieram wniosek Rady Wydziału Grafiki i Komunikacji Wizualnej Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu o nadanie magistrowi Bartoszowi Mamakowi stopnia naukowego doktora w dziedzinie Sztuki Plastyczne, w dyscyplinie Sztuki Piękne.

prof. dr hab. Lech Majewski

